

SADRŽAJ

DIO PRVI
OPĆA PITANJA USTAVNOG PRAVA

GLAVA PRVA

PREDMET I NAZIV USTAVNOG PRAVA

1. Shvatanja o predmetu ustavno prava.....	7
2. Ustavno pravo kao javno pravo.....	10
3. Naziv ustavnog prava	10

GLAVA DRUGA

IZVORI USTAVNOG PRAVA

1. Pojam izvora prava	12
2. Klasifikacija i hijerarhija izvora ustavnog prava.....	13
3. Izvori ustavnog prava u Bosni i Hercegovini	18

GLAVA TREĆA

PRIRODA I SADRŽINA USTAVNOG PRAVA

1. Priroda ustavnog prava	21
2. Značaj ustavnog prava	22

GLAVA ČETVRTA

NAUKA USTAVNOG PRAVA

1. Ustavno pravo kao nauka	24
2. Ustavno pravo i politička nauka	25

GLAVA PETA

METODE USTAVNOG PRAVA

1. Egzegetički i normativni prilaz ustavnom pravu	25
2. Sociološki prilaz ustavno pravu	26

DIO DRUGI
FUNKCIJA I PRIRODA USTAVA

GLAVA PRVA

POJAM USTAVA

1. Historija ustava	31
2. Pojam ustava	32
3. Materija (sadržina) ustava (materija constitutionisa)	38
4. Struktura ustava	39
5. Struktura ustava u Bosni i Hercegovini	44
6. Svojtvo ustava	47

GLAVA DRUGA

VRSTE USTAVA

1. Klasična podjela ustava	50
2. Moderna podjela ustava	56

3. Ostale moguće podjele ustava	57
4. Ustav Bosne i Hercegovine, u odnosu na postojeće podjele ustava	58

GLAVA TREĆA

DONOŠENJE I PROMJENA USTAVA

1. Donošenje pravnog ustava	63
2. Donošenje novog ustava	64
3. Promjene (revizija) ustava	65
4. Promjene ustava u federalnim državama	67
5. Faktično mijenjanje ustava	69
6. Promjene ustava u Bosni i Hercegovini	70

GLAVA ČETVRTA

USTAVNI CIKLUSI U SVIJETU

1. Predhistorija ustava	73
2. Ustavnost kao konstitucionalizacija vlasti	74
3. Liberalno-demokratska ustavnost	77
4. Ustavnost "racionaliziranog parlamentarizma"	78
5. Autoritarna ustavnost	81
6. Ustavnost socijalističkih zemalja	84
7. Demokratsko-socijalna ustavnost	86
8. Ustavnost zemalja trećeg svijeta	88
9. Slom socijalističke ustavnosti i povratak klasičnoj liberalno-demokratskoj ustavnost	89

GLAVA PETA

FUNKCIJA USTAVA

91

DIO TREĆI DRŽAVNA VLAST

GLAVA PRVA

SUVERENITET DRŽAVNE VLASTI

1. Obilježja državne suverenosti	95
2. Država i suverenitet	96
3. Suverenitet naroda	99
4. Oblici ostvarivanja suvereniteta	104
5. Ustav i suverenitet	106
6. Ustav Bosne i Hercegovine i suverenitet	107
7. Pravo naroda na samoopredjeljenje i suverenitet - subjekt prava na samoopredjeljenje	113
8. Sadržina prava na samoopredjeljenje	117
9. Pravo naroda na samoopredjeljenje i Ustav Bosne i Hercegovine	121

GLAVA DRUGA

LEGITIMITET DRŽAVNE VLASTI

1. Pojam legitimiteta	123
2. Teorija o legitimitetu državne vlasti	125

GLAVA TREĆA**FUNKCIJE DRŽAVNE VLASTI**

1. Teorija o funkcijama državne vlasti	126
2. Materijali ili objektivni pojam pojam državne funkcije	129
3. Organski ili subjektivni pojam državne funkcije	133
4. Formalni pojam funkcije državne vlasti	134
5. Državne funkcij u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	134

GLAVA ČETVRTA**OBLICI DRŽAVNE VLASTI**

1. Teorija o odnosima državnih vlasti.....	136
2. Teorija o podjeli vlasti	137
3. Teorija o jedinstvu vlasti	141
4. Predsjednički sistem	143
5. Prezidencijalizam	147
6. Parlamentarni sistem	149
7. Oblici parlamentarnog sistema	152
8. Uticaj političkih stranaka na funkcioniranje parlamentarnog sistema	156
9. Mješoviti sistem	157
10. Autoritarni sistem	159
11. Skupštinski sistem	161
12. Sistem vlasti u Bosni i Hercegovini	166

DIO ČETVRTI
POLITIČKE INSTITUCIJE

GLAVA PRVA**NARODNA INSTITUCIJA I REFERENDUM**

1. Pojam neposredne i poluneposredne demokratije	171
2. Narodna inicijativa i pravo peticije	173
3. Referendum	174
4. Ustavotvorni referendum	176
5. Zakonodavni referendum	177
6. Narodni veto	178
7. Plebicist	179
8. Oblici neposredne demokratije u Bosni i Hercegovini	180

GLAVA DRUGA**BIRAČKO TIJELO**

1. Birači i biračko pravo	181
2. Opće biračko pravo	183
3. Ograničeno biračko pravo	183
4. Jednako i nejednako biračko pravo	185
5. Zaštita biračkog prava	186
6. Evidencija birača	187
7. Izborne jedinice	187
8. Kandidiranje	189
9. Sprovođenje izbora	190
10. Javno i tajno glasanje	191

11. Raspodjela mandata	191
12. Sistem većine	192
13. Sistem srazmjernog predstavnštva (proporcionalni sistem)	193
14. Izborne liste	194
15. Oblici primjene sistema srazmjernog predstavnštva	195
16. Mješoviti, većinsko-srazmjerni sistem	197
17. Odnos predstavnika i birača	197
18. Usporedba političkih učinaka sistema većine i sistema srazmjernog predstavnštva	199
19. Izbori i izborni sistem u Bosni i Hercegovini	200

GLAVA TREĆA

POLITIČKE STRANKE

1. Pojam i društvena uloga političkih stranaka	203
2. Historijat političkih stranaka	208
3. Tipologija političkih stranaka	209
4. Tipologija stranačkih sistema	211
5. Osobnosti organizacije političkih stranaka	216
6. Politička ideologija	218
7. Odnos društva i političkih stranaka	219
8. Političke stranke u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	219

GLAVA ČETVRTA

PARLAMENT

1. Pojam i porijeklo parlamenta	221
2. Zakonodavna funkcija parlamenta	226
3. Kontrola nad radom izvršne vlasti	229
4. Izborna funkcija parlamenta	232
5. Kvazi-sudska ovlaštenja parlamenta	233
6. Ostale funkcije parlamenta	233
7. Struktura parlamenta - opće naznake	234
8. Politički bikameralizam	236
9. Federalni bikameralizam	238
10. Socijalno-ekonomski bikameralizam	242
11. Kritika i zagovaranje bikameralizma	244
12. Način rada dvodomnog parlamenta	245
13. Poslanički imunitet	245
14. Poslanički imunitet u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	251
15. Parlamentarna nepodudarnost (inkompatibilitet)	253
16. Zasjedanja i sjednice parlamenta	255
17. Parlamentarna radna tijela i parlamentarni funkcioneri	258
18. Struktura parlamenta u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	261
19. Odlučivanje u parlamentima i ustavni standard: "vitalni interes konstitutivnih naroda"	263

GLAVA PETA

ŠEF DRŽAVE

1. Pojam i evolucija	268
2. Izbor i organizacija	269
3. Ovlaštenja i akti	270
4. Položaj i odgovornost	272
5. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	274

GLAVA ŠESTA**VLADA**

1. Pojam i porijeklo	275
2. Izbor i sastav	277
3. Ovlaštenja i akti	279
4. Odgovornost vlade i ministarske odgovornosti	283
5. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine	285
6. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	287
7. Vlada Republike Srpske	290

GLAVA SEDMA**VOJSKA I POLICIJA**

1. Pojam i oblici vojske	290
2. Organizacija i oblici vojske u demokratskim državama	292
3. Vojska i odbrana zemlje u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	294
4. Pojam i uloga policije	295

**DIO PETI
FEDERALNA DRŽAVA**

GLAVA PRVA**TIPOVI DRŽAVNOG UREĐENJA**

1. Unitarna država	301
2. Federalna država	302

GLAVA DRUGA**FEDERALIZAM I FEDERACIJA**

1. Kratka historijska geneza	304
2. Konfederacija i federacija	306
3. Teorijska određenja federalizma i federacije- pregled shvatanja o federalizmu i federaciji	308
4. Suverenitet u federalnoj državi	314

GLAVA TREĆA**RAZLOZI OBRAZOVANJA FEDERACIJE**

1. "Etnički faktor" kao razlog za uspostavu federacije	316
2. Ostali razlozi	319
3. Etnička dimenzija federalizma	320
4. Elementi etničkog federalizma u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine	320

GLAVA ČETVRTA

DISTRIKT BRČKO	324
-----------------------------	-----

GLAVA PETA**VRSTE FEDERACIJA**

1. Federacije stvorene agregacijom i devolucijom	328
2. Jednonacionalne i višenacionalne federacije	329
3. Federacije sa stalnom i promjenljivom strukturom	330
4. Federacije s obzirom na način organiziranja federalno područje	330

GLAVA ŠESTA**POLOŽAJ FEDERALNIH JEDINICA**

1. Jednak položaj federalnih jedinica	331
2. Pravo na samoorganiziranje	332
3. Pravo na samoorganiziranje u Bosni i Hercegovini	334

GLAVA SEDMA**ORGANIZACIJA VLASTI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

1. Pravo na samoorganiziranje kantona	335
2. Kantoni sa posebnim režimom	337

GLAVA OSMA**SISTEMI PODJELE NADLEŽNOSTI U FEDERACIJAMA**

1. Podjela nadležnosti kao posebno svojstvo federacije	338
2. Metodi podjele nadležnosti	339
3. Raspodjela funkcija vlasti između federacije i federalnih jedinica	341
4. Teritorijalna podjela vlasti u Bosni i Hercegovini	342

GLAVA DEVETA**PARTICIPACIJA FEDERALNIH JEDINICA U VRŠENJU FEDERALNE VLASTI**

1. Načela federalne participacije.....	345
2. Drugi dom federalnog parlamenta	346
3. Egzekutiva u federaciji	346
4. Sudstvo u federaciji	348
5. Učešće u ustavotvornoj vlasti	350

DIO ŠESTI**OBlici TERITORIJALNE DECENTRALIZACIJE****GLAVA PRVA****POJAM TERITORIJALNE DECENTRALIZACIJE**

1. Decentralizacija i dekoncentracija	353
2. Teritorijalna decentralizacija	355

GLAVADRUGA**LOKALNA SAMOUPRAVA**

1. Pojam lokalne samouprave	356
2. Principi Evropske povelje o lokalnoj samoupravi-
otvorenost lokalne samouprave	357
3. Sistemi lokalne samouprave	360
4. Lokalna samouprava u Bosni i Hercegovini	364

GLAVA TREĆA**AUTONOMIJA**

1. Pojam autonomije	367
2. Teritorijalna autonomija	368

DIO SEDMI CIVILNO DRUŠTVO

GLAVA PRVA

CIVILNO DRUŠTVO-SLOBODNO DRUŠTVO

1. Porijeklo i značenje izraza "civilno društvo" 375
2. Elementi civilnog društva 376

GLAVA DRUGA

LJUDSKA I GRAĐANSKA PRAVA

1. Ljudska prava i ustavni poredak 377
2. Razvoj ideje o ljudskim pravima- dokumenti o ljudskim pravima 382
3. Teorijska shvatanja o ljudskim pravima 386
4. Klasifikacija ljudskih prava 387

GLAVA TREĆA

LIČNA I POLITIČKA PRAVA

1. Pravo na život 391
2. Pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju
niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni 394
3. Pravo lica da ne bude držano u ropstvu ili potčinjenosti,
ili na prisilnom ili obaveznom radu 398
4. Pravo na ličnu slobodu i sigurnost 400
5. Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima
i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom 402
6. Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku 407
7. Pravo na brak i zasnivanje porodice 410
8. Pravo na slobodu kretanja i prebivališta 411
9. Pravo na azil (pravo na utočište) 414
10. Pravo na status (pravo na ličnost i pravo na državljanstvo) 415
11. Sloboda misli, savjesti i vjere 417
12. Sloboda izražavanja 420
13. Sloboda mimog okupljanja i sloboda udruživanja s drugima 422
14. Pravo na učešće u upravljanju zajednicom 424

GLAVA ČETVRTA

EKONOMSKA, SOCIJALNA, KULTURNA I OSTALA PRAVA

1. Pravo na imovinu 425
2. Pravo na rad i prava iz radnog odnosa 427
3. Pravo na socijalnu sigurnost 429
4. Pravo na dostojan životni standard 429
5. Pravo na zdravlje 430
6. Posebna zaštita majki i djece 431
7. Ekonomska i socijalna prava u ustavnom sistemu Bosne i Hercegovine 431
8. Pravo na obrazovanje 432
9. Kulturna prava 433
10. Manjinska prava 434
11. Prava solidarnosti 438

GLAVA PETA**OPĆI UVJETI OSTVARIVANJA, OSTVARIVANJE
I OGRANIČAVANJE LJUDSKIH PRAVA**

1. Opći uvjeti ostvarivanja ljudskih prava	440
2. Ostvarivanje normi o ljudskim pravima	444
3. Ograničenje ljudskih prava	445

DIO OSMI**PRAVNA DRŽAVA, VLADAVINA PRAVA, USTAVNOST I ZAKONITOST I SUDSKA
VLAST****GLAVA PRVA****PRAVNA DRŽAVA, VLADAVINA PRAVA, USTAVNOST I ZAKONITOST**

1. Pravna država i vladavina prava	451
2. Načelo ustavnosti	454
3. Načelo zakonitosti	456
4. Formalna i materijalna neustavnost zakona	457
5. Načelo ustavnosti i zakonitosti u Bosni i Hercegovini	458

GLAVA DRUGA**USTAVNI SUDOVI**

1. Organi kontrole ustavnosti zakona	459
2. Pojava prvih ustavnih sudova i njihov razvitak	462
3. Pojam i značaj ustavnog sudstva	463
4. Funkcija (nadležnost) ustavnih sudova	468
5. Prethodna i naknadna kontrola ustavnosti	471
6. Neposredna i posredna kontrola ustavnosti	472
7. Izbor i sastav ustavnih sudova	473
8. Postupak pred ustavnim sudovima	474
9. Dejstvo odluka ustavnih sudova	475
10. Ustavni sud Bosne i Hercegovine	476
11. Ustavni sudovi entiteta	481

GLAVA TREĆA**SUDSKI SISTEM**

1. Sudska vlast, sud i sudije	484
2. Ustavna načela o organizaciji i radu sudova	488
3. Ostale pravosudne institucije	489
4. Pravosudni organi u Bosni i Hercegovini	492
5. Kvazisudske institucije u Bosni i Hercegovini	496

POST SCRIPTUM	500
---------------------	-----

LITERATURA	501
------------------	-----

SADRŽAJ	505
---------------	-----